

Komentár k štvrťročným finančným účtom za 2. štvrťrok 2012

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné inštitucionálne sektory a subsektory:

Nefinančné korporácie	S.11
Finančné korporácie	S.12
Centrálna banka	S.121
Ostatné peňažné finančné inštitúcie	S.122 (komerčné banky a podielové fondy peňažného trhu)
Ostatní finanční sprostredkovatelia	S.123 (ostatné podielové fondy, lízing, faktoring a splátkový predaj)
Finančné pomocné inštitúcie	S.124 (DSS, DDS, OCP, BCP, CD, SPF) ¹
Poisťovacie korporácie a penzijné fondy	S.125
Verejná správa	S.13
Ústredná štátna správa	S.1311
Regionálna štátna správa	S.1312
Územná samospráva	S.1313
Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314
Domácnosti	S.14
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (NISD)	S.15
Zahraníčia (nerezidenti)	S.2
Európska únia (EÚ)	S.21
Členské krajiny EÚ	S.211
Členské krajiny európskej menovej únie (EMÚ) a inštitúcie EÚ	S.212
Zvyšok sveta a medzinárodné organizácie	S.22

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné finančné nástroje:

Menové zlato a zvláštne práva čerpania	(A)F.1 ²
Menové zlato	(A)F.11
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)	(A)F.12
Obeživo a vklady	(A)F.2
Obeživo	(A)F.21
Prevoditeľné vklady	(A)F.22
Ostatné vklady	(A)F.29
Cenné papiere okrem akcií	(A)F.3
Cenné papiere okrem akcií a finančných derivátov	(A)F.33
Krátkodobé	(A)F.331
Dlhodobé	(A)F.332
Finančné deriváty	(A)F.34
Pôžičky	(A)F.4
Krátkodobé	(A)F.41
Dlhodobé	(A)F.42
Akcie a ostatné podiely	(A)F.5
Akcie a ostatné podiely okrem akcií podielových fondov	(A)F.51
Kótované akcie	(A)F.511
Nekótované akcie	(A)F.512
Ostatné podiely	(A)F.513
Akcie podielových fondov	(A)F.52
Poistnotechnické rezervy	(A)F.6
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia a penzijných fondov	(A)F.61
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia	(A)F.611
Čistý majetok domácností v rezervách penzijných fondov	(A)F.612
Vopred zaplatené poistné a rezervy na nevyrovnané poistné nároky	(A)F.62
Ostatné pohľadávky a záväzky	(A)F.7
Obchodný úver a preddavky	(A)F.71
Ostatné	(A)F.79

¹ DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, OCP – obchodníci s cennými papiermi (CP), BCP – burza CP, CD – centrálny depozitár, SPF – správcovské spoločnosti podielových fondov

² Stavby sú označované kódom AF a transakcie kódom F

Štvrťročné finančné účty v 2. štvrťroku 2012

Prepojenie medzi štvrťročnými nefinančnými (HDP) a finančnými účtami

Finančné účty nadväzujú na nefinančné účty bilancujúcou položkou čisté pôžičky poskytnuté/prijaté. To znamená položkou, ktorá vypovedá o vývoji celkovej dlžníckej resp. veriteľskej pozície krajiny voči zahraničiu. Slovenská republika vykazuje dlhodobu dlžnícku pozíciu (predovšetkým z dôvodu prílevu priamych zahraničných investícií), to znamená, že čisté pôžičky poskytnuté/prijaté nám dávajú informáciu a poklese/raste zadlženosti slovenskej ekonomiky.

Výpočet čistých pôžičiek domácej ekonomiky voči zahraničiu vychádza z hrubého národného disponibilného dôchodku, z ktorého sa odraťujú výdavky na konečnú spotrebu domácností a NISD a verejnej správy, výsledkom čoho sú celkové úspory v národnom hospodárstve. Ak sú úspory v danom štvrťroku (upravené o čisté kapitálové transfery) vyššie (nižšie) než tvorba hrubého kapitálu, tak ekonomika poskytla (prijala) pôžičku zahraničiu, a tým si znížila (zvýšila) svoju celkovú dlžnícku pozíciu voči zahraničiu. Uvedená suma čistých pôžičiek poskytnutých/prijatých následne vstupuje do štvrťročných finančných účtov a to, ako s ňou domáca ekonomika disponovala, je analyzované v nasledujúcom texte.

Celkový vývoj

Transakcie

V druhom štvrťroku 2012 došlo k poklesu čistej dlžníckej pozície domácej ekonomiky, a tým k zníženiu čistej veriteľskej pozície sektora zahraničia³, keď čisté poskytnuté pôžičky⁴ dosiahli +0,5 mld. eur. Tento pozitívny vývoj bol výsledkom rýchlejšieho rastu finančných aktív v porovnaní s rastom finančných pasív. Z pohľadu inštitucionálnych sektorov⁵ prispeli najväčšou mierou k uvedenému vývoju finančné transakcie finančných inštitúcií (S.12), keď rozdiel medzi aktívnymi a pasívnymi transakciami dosiahol +1,3 mld. eur. Naopak, najhorší výsledok v 2. štvrťroku 2012 dosiahla verejná správa (S.13), ktorej dlžnícka pozícia vzrástla o 0,9 mld. eur.

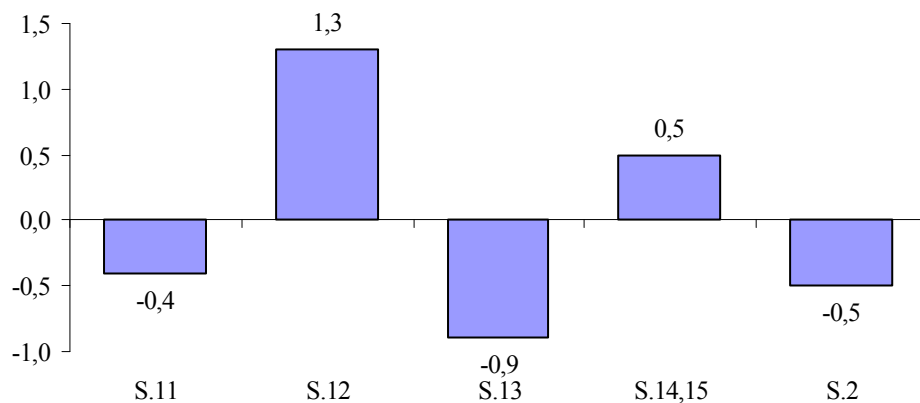
³ Súčet finančných aktív a pasív sektorov domácej ekonomiky (S.1) a zahraničia (S.2) sa musí rovnať 0, to znamená, že ak rastie zadlženosť (resp. klesá veriteľská pozícia) domácej ekonomiky, automaticky dochádza k nárastu veriteľskej pozície (resp. poklesu zadlženosti) zahraničia voči domácej ekonomike. To či sa jedná o pohyb v zadlženosti alebo veriteľskej pozícii závisí od celkového objemu čistého majetku, čiže od vývoja stavov pohľadávok a záväzkov

⁴ Čisté poskytnuté pôžičky reprezentujú kladný rozdiel medzi finančnými aktívami a finančnými pasívami. Ak je rozdiel záporný, hovoríme o čistých prijatých pôžičkách.

⁵ Podrobné členenie inštitucionálnych sektorov s priradenými kódmi v súlade s klasifikáciou národných účtov ESA95 je uvedené na strane 2

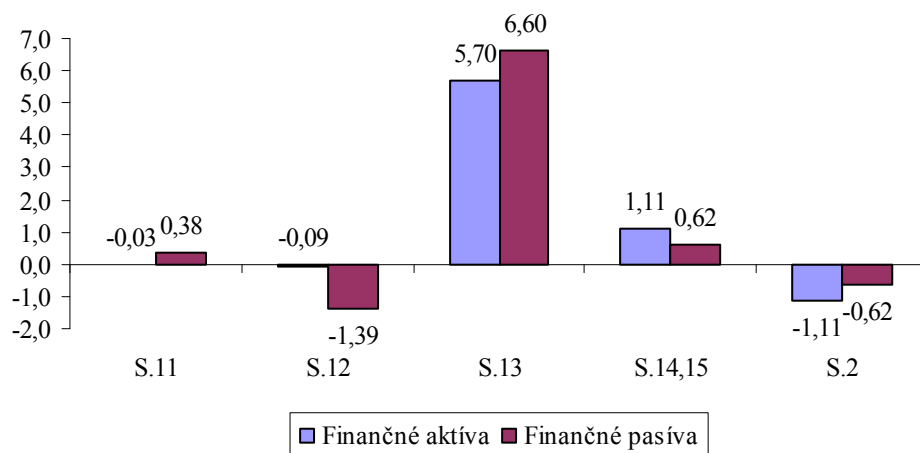
Graf č.1

Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (-) podľa sektorov
v 2.Q.12 (v mld. EUR)

Graf č.2

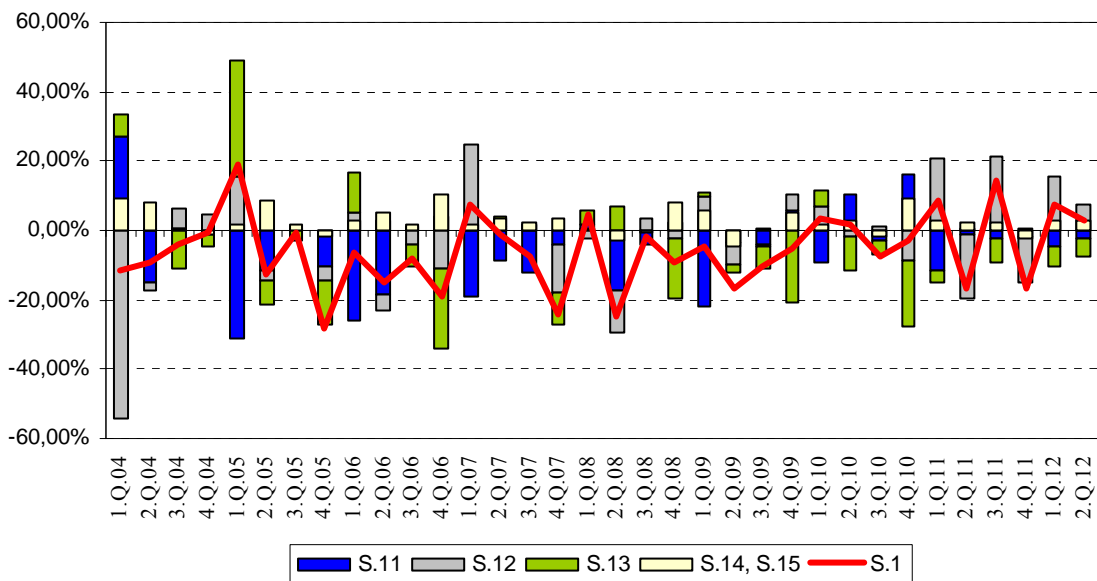
Finančné transakcie podľa sektorov v 2.Q.12 (v mld. EUR)

Čisté finančné aktíva domácej ekonomiky skončili v 2. kvartáli 2012 s výsledkom +0,5 mld. eur, pričom toto zlepšenie predstavovalo 2,75 % v pomere k štvrtročnému HDP za príslušný kvartál.

Graf č. 3

Čisté finančné aktíva (transakcie) k štvrt'ročnému HDP

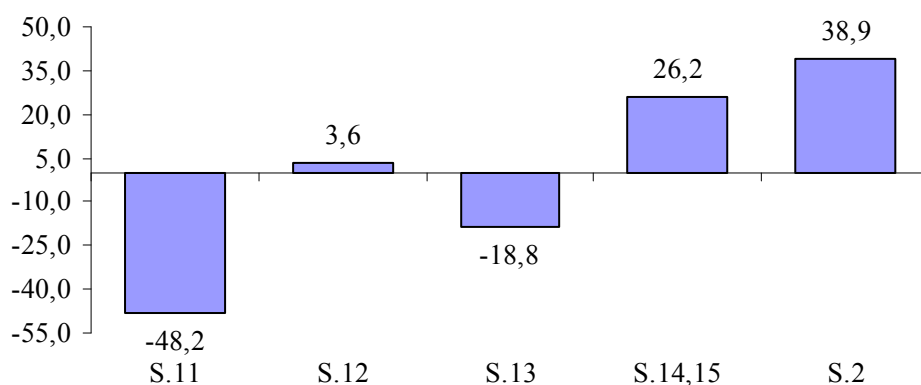

Stavy

Celkový dlh národného hospodárstva sa v 2. štvrt'roku 2012 znížil, keď jeho objem na konci sledovaného obdobia dosiahol -37,2 mld. eur.⁶

Graf č. 4

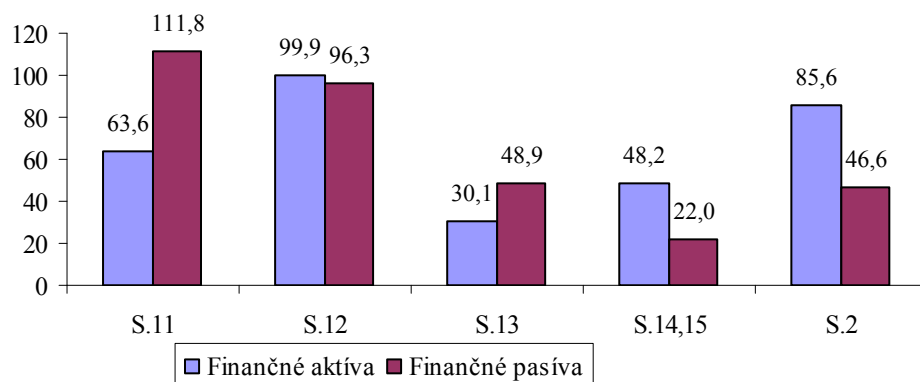
Čisté finančné aktíva podľa sektorov ku koncu 2.Q.12
(v mld. EUR)

⁶ Rozdiel medzi čistým finančným dlhom domácej ekonomiky (-37,2 mld. eur) a čistou veriteľskou pozíciou zahraničia (38,9 mld. eur) predstavuje položka menové zlato a ZPČ vo výške 1,6 mld. eur. Táto položka je vykazovaná na strane aktív centrálnej banky, ale na strane pasív zahraničia sa nevykazuje.

Graf č. 5

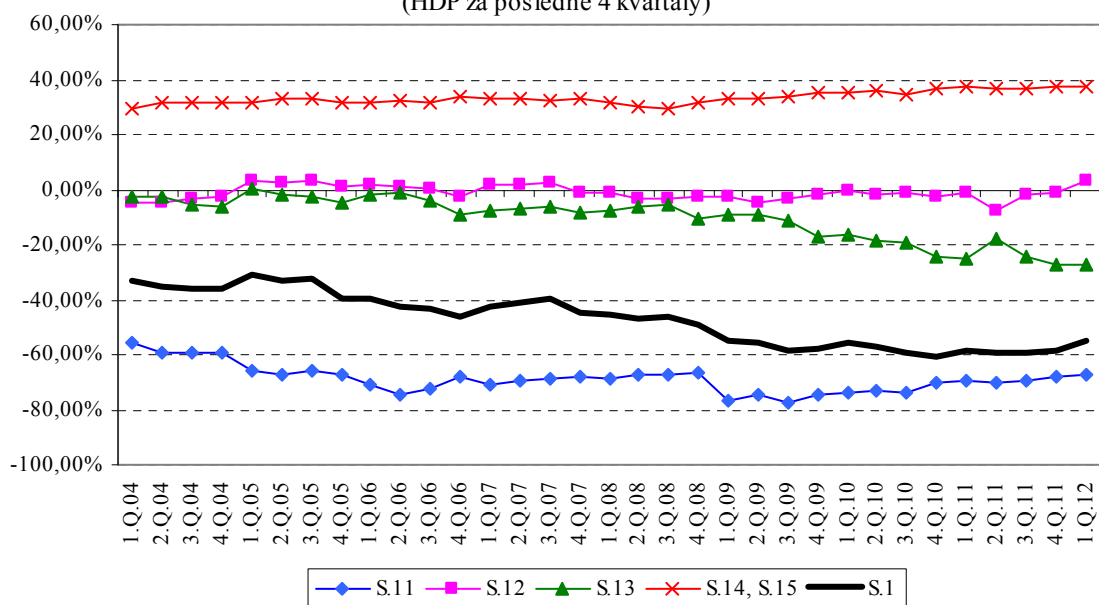
Stavy finančných aktív a pasív podľa sektorov ku koncu 2.Q.12
(v mld. EUR)

Čisté finančné bohatstvo domácej ekonomiky (stav čistých prijatých pôžičiek) dosiahlo ku koncu 2. kvartálu 2012 hodnotu -37,2 mld. eur a v pomere k ročnému HDP (kľzavý súčet posledných štyroch kvartálov) predstavuje jeho podiel -52,9%.

Graf č. 6

Čisté finančné bohatstvo (stavy) k ročnému HDP
(HDP za posledné 4 kvartály)

Štvrťročné finančné účty podľa jednotlivých inštitucionálnych sektorov

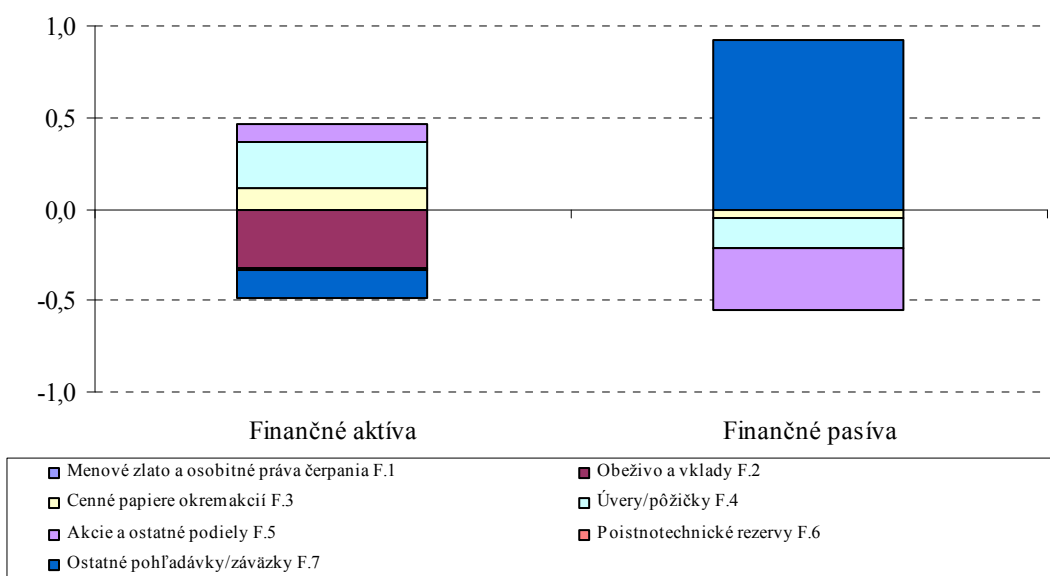
S.11 Nefinančné inštitúcie

Transakcie

Negatívny vývoj v podobe zvýšenia zadlženosti nefinančných inštitúcií bol spôsobený tým, že finančné pasíva vzrástli a finančné aktíva mierne poklesli.

Graf č. 7

Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) nefinančných podnikov
v 2.Q.12 (v mld. EUR)

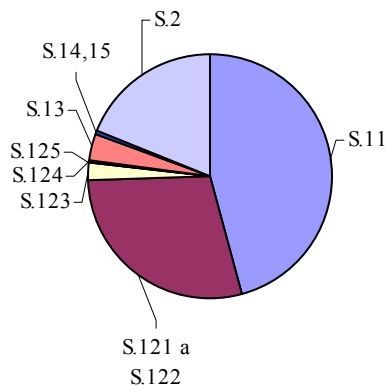

Najvýraznejší rast v pasívach zaznamenali ostatné záväzky v rámci sektora S.11 (+0,9 mld. eur), v ktorých sú zahrnuté aj obchodné úvery a preddavky. Výrazne narástli aj krátkodobé úvery prijaté zo zahraničia (+0,5 mld. eur).

Na strane aktív sa podnikom výrazne znížili obchodné úvery poskytnuté zahraničným subjektom (-0,7 mld. eur) a vklady v bankách (-0,4 mld. eur).

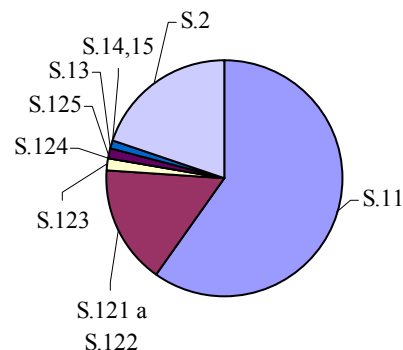
Graf č.8

Sektorové členenie finančných aktív
(transakcie) nefinančných inštitúcií v 2.Q.12

Graf č.9

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie)
nefinančných inštitúcií v 2.Q.12

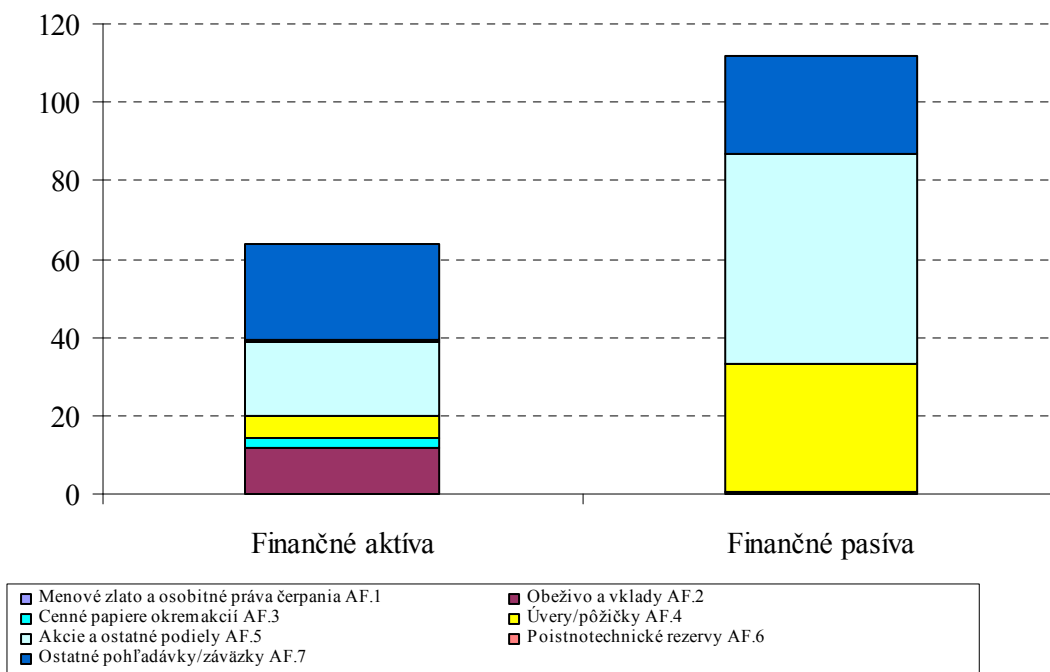

Stavy

Medzi hlavné finančné zdroje nefinančných podnikov patria dlhodobo emitované akcie a prijaté finančné a obchodné úvery. Uvedené zdroje využívajú podniky na investície predovšetkým do obchodných úverov, akcií a vkladov.

Graf č. 10

Štruktúra finančných aktív a pasív nefinančných podnikov ku koncu
2.Q.12 (v mld. EUR)

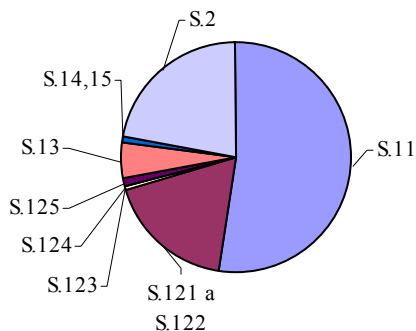

Vydané majetkové cenné papiere nefinančných podnikov sú v rámci domácej ekonomiky držané predovšetkým v sektore nefinančných podnikov (28,7%) a subjektmi verejnej správy (17,4%). 53,5% akcií domácich podnikov je vlastnených zahraničnými subjektmi. V rámci

úverového financovania sa podnikov predstavujú úvery od domácich bánk a lízingových a faktoringových spoločností 55,2%, úvery zo zahraničia tvoria 37,3% všetkých úverov. Hlavnými dlžníkmi domácich podnikov v jednotlivých finančných nástrojoch sú subjekty sektorov nefinančných podnikov (52,3%), peňažných finančných inštitúcií (18,0%) a zahraničia (22,3%).

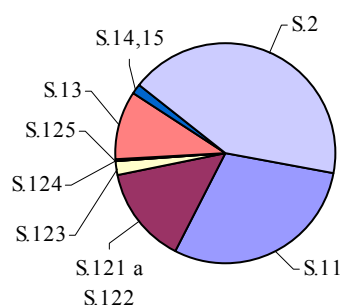
Graf č. 11

Sektorové členenie finančných aktív
nefinančných inštitúcií ku koncu 2.Q.12

Graf č.12

Sektorové členenie finančných pasív
nefinančných inštitúcií ku koncu 2.Q.12

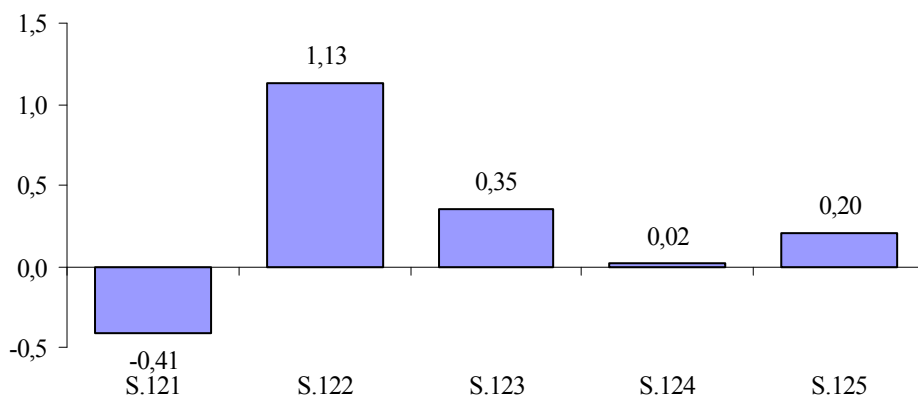
S.12 Finančné inštitúcie

Transakcie

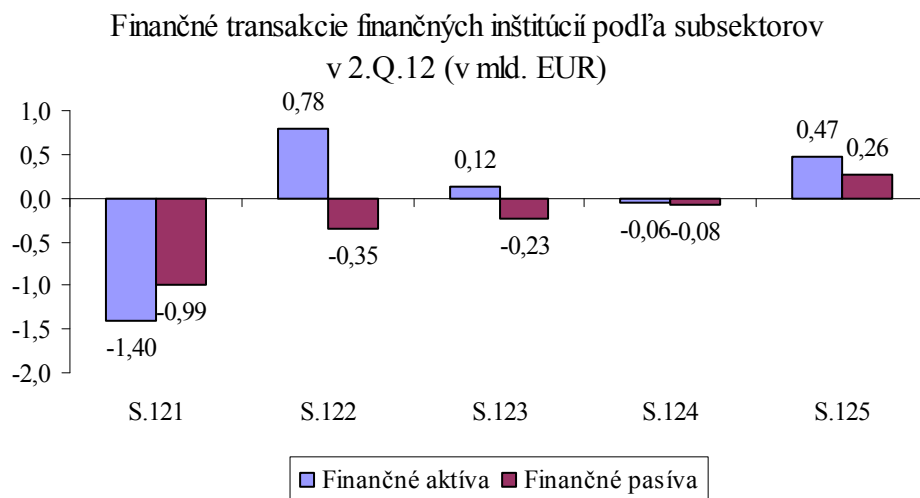
Sektor S.12 - finančné korporácie zaznamenal v 2. štvrtroku 2012 čisté poskytnuté pôžičky, o čo sa v najväčšej miere pričínili komerčné banky.

Graf č.13

Čisté pôžičky poskytnuté (+) /prijaté (-) finančných inštitúcií
v 2.Q.12 (v mld. EUR)

Graf č.14

Celkové čisté záporné transakcie centrálnej banky (S.121) boli výsledkom väčšieho poklesu aktív v porovnaní s poklesom pasív. Najväčší vplyv na celkový výsledok centrálnej banky mal pokles držby zahraničných dlhodobých dlhových cenných papierov (-1,6 mld. eur) a pokles prijatých prevoditeľných vkladov zo zahraničia (-2,8 mld. eur). Na strane pasív však vzrástli prijaté ostatné vklady od ústrednej štátnej správy vo výške 1,5 mld. eur.

Ostatné peňažné finančné inštitúcie (S.122) dosiahli čisté poskytnuté pôžičky (+1,1 mld. eur), a to vďaka rastu aktív a poklesu pasív. O rast aktív sa najviac pričínal rast držby domácich dlhodobých dlhových cenných papierov emitovaných vládou (+0,8 mld. eur), rast poskytnutých dlhodobých úverov domácnostiam (+0,5 mld. eur) a rast držby domácich štátnych pokladničných poukážok (+0,3 mld. eur).

Na pasívach bankám najviac poklesli prijaté vklady zo zahraničia (-0,8 mld. eur).

Subjekty subsektora S.123 – Ostatní finanční sprostredkovatelia zaznamenali rast aktív a pokles pasív. Aktíva sa najviac zvýšili v nástroji vklady v domácich bankách, celkovo +0,2 mld. eur. Pasíva poklesli najmä v nástroji prijaté úvery zo zahraničia (-0,3 mld. eur).

Čisté finančné transakcie Finančných pomocných inštitúcií, subsektor S.124, dosiahli kladnú hodnotu vďaka vyššiemu poklesu pasív v porovnaní s poklesom aktív. Najväčší vplyv na výsledok S.124 mal pokles nekótovaných akcií v držbe domácich bánk (-0,05 mld. eur).

K zlepšeniu bilancie došlo aj v subsektore S.125 - Poist'ovne a penzijné fondy, ktorým aktíva vzrástli viac než pasíva. Subsektor S.125 získal od obyvateľstva vo forme dôchodkových úspor 0,2 mld. eur, čo bola položka pasív s najväčším rastom. Z aktív najviac vzrástla držba domácich štátnych dlhopisov (+0,5 mld. eur) a držba zahraničných dlhopisov (+0,2 mld. eur).

Stavy

Celý finančný sektor (S.12) je vo veriteľskej pozícii. V dlžníckej pozícii je len centrálna banka.

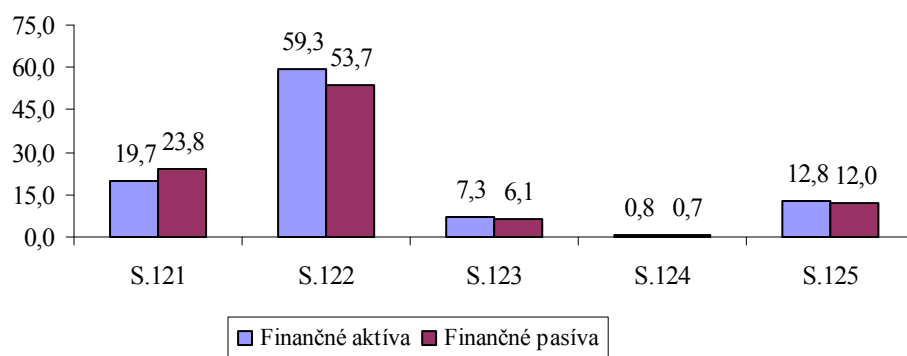
Graf č. 15

Čisté finančné aktíva subsektorov finančných inštitúcií ku koncu
2.Q.12 (v mld. EUR)

Graf č.16

Finančné aktíva a pasíva finančných inštitúcií podľa subsektorov
ku koncu 2.Q.12 (v mld. EUR)

V súlade so svojím primárnym poslaním – prijímať vklady a poskytovať úvery - najviac peňazí investujú ostatné peňažné finančné inštitúcie do úverov (62,5% všetkých aktív). Okrem toho významnú časť voľných zdrojov ukladajú do domácich vládnych dlhopisov (20,3%) a rezidentských aj nerezidentských vkladov a obeživa (8,3%). Na strane pasív zohrávajú dominantnú úlohu vklady (78,2% všetkých pasív). Z pohľadu sektorového členenia

sú najvýznamnejšími klientmi bánk na strane aktív domácnosti, nefinančné podniky a subjekty ústrednej štátnej správy. Na strane pasív sú to predovšetkým domácnosti, nefinančné podniky a zahraničné subjekty. Sektor zahraničia predstavuje významného vlastníka akcií a ostatných majetkových podielov v bankách, keď jeho podiel v tomto finančnom nástroji predstavuje 93,4%.

Štruktúra investovaných finančných nástrojov ako aj sektorov vychádza z hlavnej funkcie sektora S.123, ostatní finanční sprostredkovatelia, to znamená, že sa zameriava na poskytovanie úverov nefinančným podnikom a domácnostiam a časť zdrojov investuje taktiež do vkladov v bankách, domácich vládnych a zahraničných dlhopisov. Hlavným zdrojom príjmov sú predovšetkým úvery od zahraničných a domácich bánk a podielové listy podielových fondov v držbe predovšetkým domácností.

Najmenší vplyv v rámci finančných inštitúcií má z pohľadu spravovaných aktív a pasív sektor S.124, finančné pomocné inštitúcie. Väčšinu svojich voľných finančných zdrojov, ktoré získava od zahraničných aj domácich akcionárov a od domácich bánk vo forme úverov, má uložených vo vkladoch.

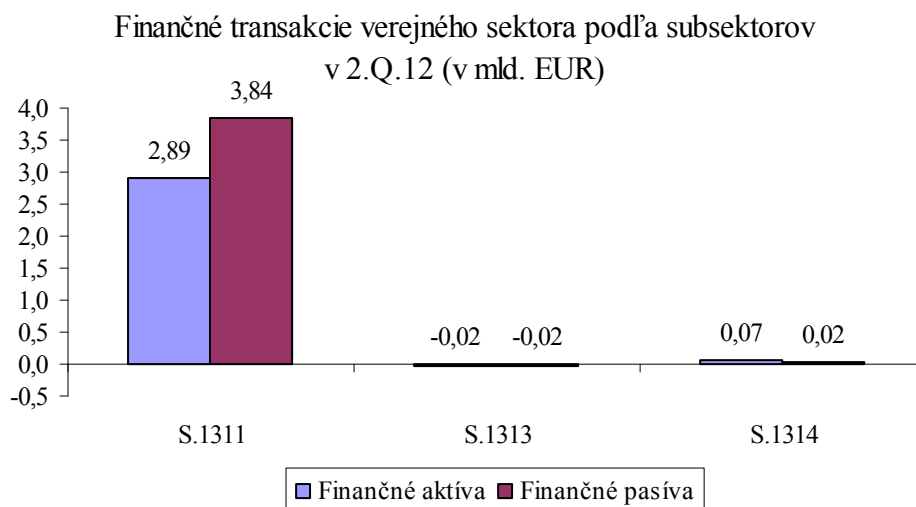
Hlavným veriteľom sektora S.125, poisťovne a dôchodkové a doplnkové dôchodkové fondy, sú domácnosti, ktoré investujú do životných poisťiek a do druhého a tretieho dôchodkového piliera. Takto získané prostriedky investuje sektor S.125 predovšetkým do domácich a zahraničných dlhových cenných papierov, ďalej do vkladov v domácich bankách a do zahraničných podielových fondov.

S.13 Verejná správa

Transakcie

Verejná správa v 2. štvrtroku 2012 zvýšila svoju dlžnícku pozíciu o 0,9 mld. eur, o čo sa pričínili subsektor S.1311 - ústredná štátna správa (-1,0 mld. eur). Ďalšie dva subsektory (S.1313 - územná samospráva a S.1314 - fondy sociálneho zabezpečenia) dosiahli takmer vyrovnané financovanie.

Graf č.17

Najväčší vplyv na celkový výsledok ústrednej štátnej správy mal prírastok emitovaných dlhových cenných papierov (+2,2 mld. eur dlhopisy a +0,3 mld. eur štátne pokladničné poukážky).

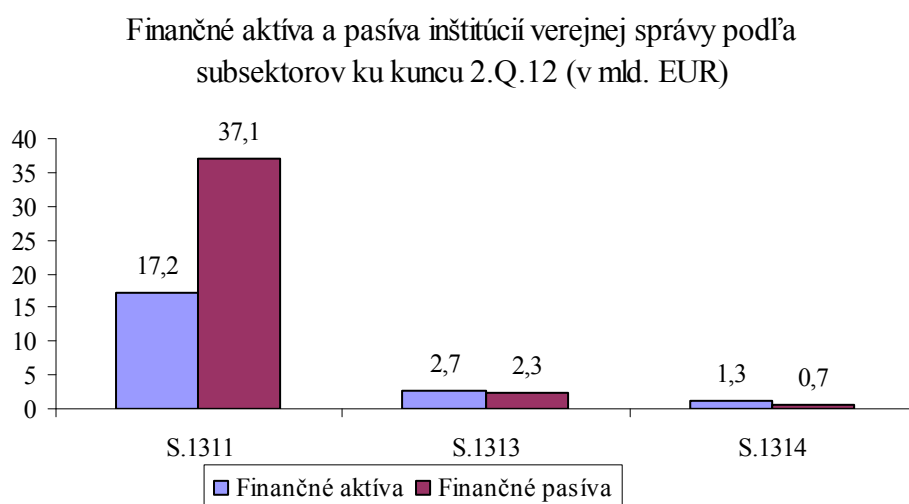
Položkou aktív subsektora S.1311 s najväčším nárastom boli poskytnuté vklady centrálnej banke (+1,5 mld. eur).

Vyrovnané financovanie územnej samosprávy bolo výsledkom poklesu aktív a pasív v rovnakej miere (-0,02 mld. eur). Najväčšími položkami v druhom štvrtroku boli pokles prijatých úverov od bánk, rast prijatých úverov od ústrednej štátnej správy, pokles vkladov v štátnej pokladnici a rast vkladov v bankách.

Stavy

Celková dlžnícka pozícia sektora verejnej správy je určená predovšetkým vývojom v subsektore ústredná štátna správa, S.1311, ktorej čisté finančné aktíva boli k 30.6.2012 -19,8 mld. eur. Územná samospráva, S.1313 a Fondy sociálneho zabezpečenia, S.1314, sú zasa čistými veriteľmi v objeme +0,4 mld. eur, resp. +0,6 mld. eur.

Graf č. 18

Najväčším finančným aktívom subjektov ústrednej štátnej správy sú akcie emitované domácimi nefinančnými podnikmi (44,4% z hodnoty celkových aktív). Viac než 16% svojich aktív vykazujú subjekty ústrednej štátnej správy v dlhodobých úveroch poskytnutých nefinančným podnikom, územnej samospráve a zahraničným subjektom. Prevažnú väčšinu pasív centrálnej vlády tvoria dlhodobé dlhové cenné papiere (79,7%), z ktorých 37,7% vlastní zahraniční vlastníci.

S.14,15 Domácnosti a NISD

Transakcie

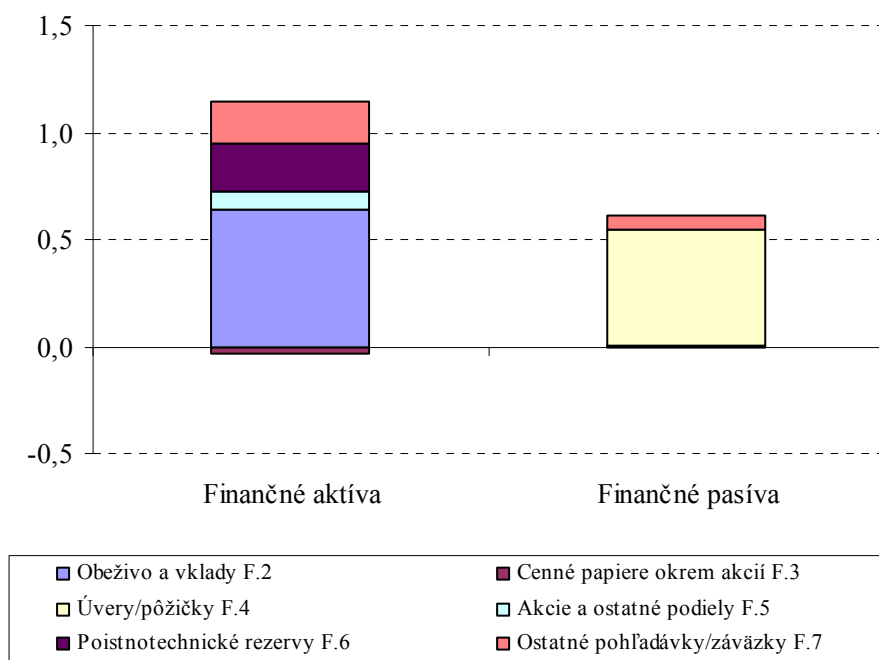
Sektor domácností a NISD si v 2.Q.2012 zvýšil svoju celkovú veriteľskú pozíciu vďaka vyššiemu rastu finančných aktív v porovnaní s rastom finančných pasív.

Na strane aktív domácnosti zvýšili svoje vklady v bankách (+0,5 mld. eur) a úspory v penzijných fondoch (+0,2 mld. eur).

Najväčší vplyv na rast pasív malo zadlžovanie sa domácností formou dlhodobých úverov prijatých od bánk (+0,5 mld. eur).

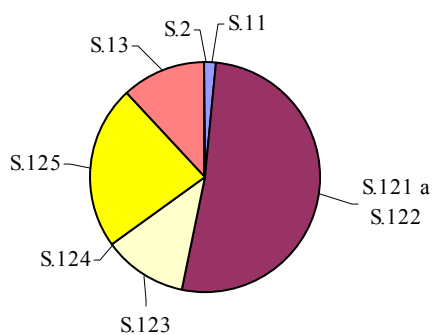
Graf č.19

Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) domácností a NISD v 2.Q.12 (v mld. EUR)

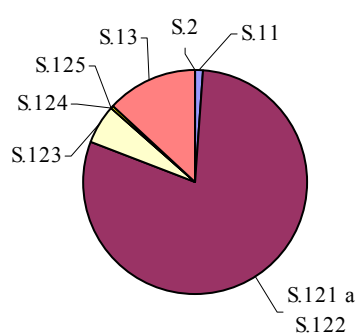
Graf č.20

Sektorové členenie finančných aktív (transakcie) domácností a NISD v 2.Q.12

Graf č.21

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie) domácností a NISD v 2.Q.12

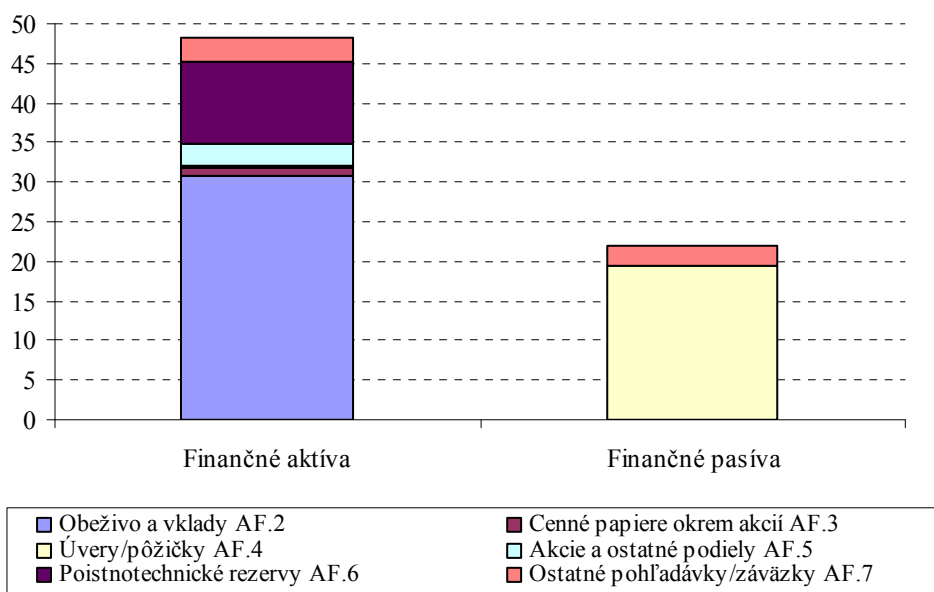

Stavy

Sektor domácností a NISD sa v slovenskom hospodárstve vyznačuje veľkou čistou veriteľskou pozíciou. 54,3 % zdrojov si ukladá vo forme vkladov, ďalšia časť, 20,5%, je investovaná v dôchodkovom systéme a v životnom poistení. Do podielových fondov investujú domácnosti 5,3% svojich aktív. 88,5% všetkých pasív tvoria prijaté úvery, predovšetkým dlhodobé. Zvyšnú časť záväzkov tvoria ostatné pasíva, z ktorých najväčší podiel majú pasíva voči verejnej správe.

Graf č. 22

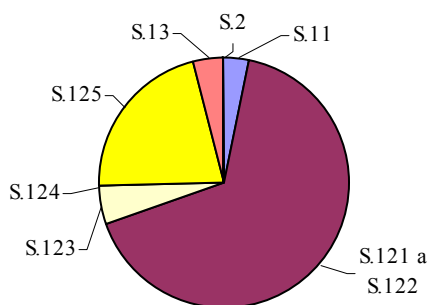
Štruktúra finančných aktív a pasív domácností a NISD ku koncu 2.Q.12 (v mld. EUR)

Sektorové členenie investícií a zdrojov financovania domácností vyplýva z povahy finančných nástrojov v ich bilancii. Najdôležitejší partner domácností a NISD je subsektor S.122 – ostatné peňažné finančné inštitúcie, významný podiel má aj sektor S.125 - poisťovne a dôchodkové a doplnkové dôchodkové fondy.

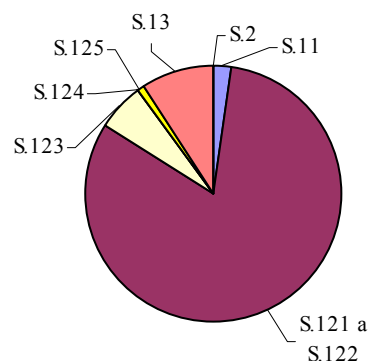
Graf č. 23

Sektorové členenie finančných aktív domácností a NISD ku koncu 2.Q.12

Graf č. 24

Sektorové členenie finančných pasív domácností a NISD ku koncu 2.Q.12

S.2 Zahraničie

Transakcie

Celkové zníženie veriteľskej pozície sektora zahraničia voči domácim sektorom bolo výsledkom väčšieho poklesu aktív v porovnaní s poklesom pasív.

Dominantný vplyv na vývoj aktív zahraničia mal pokles vkladov v bankách (-2,9 mld. eur), čo bolo výsledkom predovšetkým zníženia pohľadávky zo zúčtovania v systéme TARGET2 (-2,8 mld. eur). Z pasív najviac poklesli dlhodobé dlhové cenné papiere v držbe bánk (-1,8 mld. eur).

Stavy

Sektor zahraničia je čistým veriteľom voči slovenskej ekonomike. 33,5% všetkých aktív zahraničia predstavujú akcie domácich nefinančných podnikov, 14,2% úvery poskytnuté nefinančným podnikom a 13,7% tvoria dlhové cenné papiere emitované ústrednou štátnou správou. Najvýznamnejšími záväzkami zahraničia voči domácej ekonomike sú emitované dlhové cenné papiere (43,3% hodnoty pasív) prevažne v rukách finančných inštitúcií a obchodné úvery prijaté od nefinančných podnikov (12,3%).